

Bondesamvirke Vest

Førde 19. januar 2022

Kva gjer eg som bonde når kostnadane aukar meir enn inntektene?

- Bakgrunn
- Hvordan er situasjonen på gården DIN?
 - Kortsiktig
 - Langsiktig
- Gjennomgang av økonomien på gården – få oversikt!
- Hva kan banken gjøre?

Finanskonsernet
Landkreditt er eid og styrt av
norske bønder

Tilbyr bank, forsikring, fond og
eiendomsmegling

Landkreditt SA har ca.
8.300 medlemmer

Konsernet har ca.
36 mrd. kroner i
forvaltningskapital

Det er
ca. 200 ansatte i konsernet

A large, round hay bale is the central focus in the foreground, set in a field of harvested crops. In the background, a dark wooden barn with a gabled roof stands near a body of water, with rolling hills under a dramatic, sunset sky. The scene is bathed in the warm, golden light of late afternoon.

Formålet vårt

Landkreditt skal bidra til bedre økonomi for medlemmene ved å tilby gode finansielle tjenester.

Harald Pedersen

Distriktssjef bank
Tlf: 982 53 911
harald.pedersen@landkreditt.no

Rune Løge

Distriktssjef bank
Tlf: 482 59 587
rune.kalvenes.loge@landkreditt.no

Jan Egil Fornes

Eiendomsmegler
Tlf: 900 79 994
janegil@landkreditteiendom.no

Aksel Fiskaa

Distriktssjef Forsikring
Tlf: 969 07 727
aksel.fiskaa@landkreditt.no

Nils Ole Svela

Distriktssjef Forsikring
Tlf: 917 92 144
nils.ole.svela@landkreditt.no

Få besøk
av en
distriktssjef!

Lokalt tilstede for bonden

Vi satser på landbruket i Vestland og har et dyktig team på distriktskontoret med spesialkompetanse på finansiering, eiendomsoverdragelser og forsikring i landbruket.

Kontakt oss for gode råd, eller for å avtale et besøk hjemme på gården.

Sjekk mer på landkreditt.no
eller ring oss på [23 00 08 00](tel:23000800)

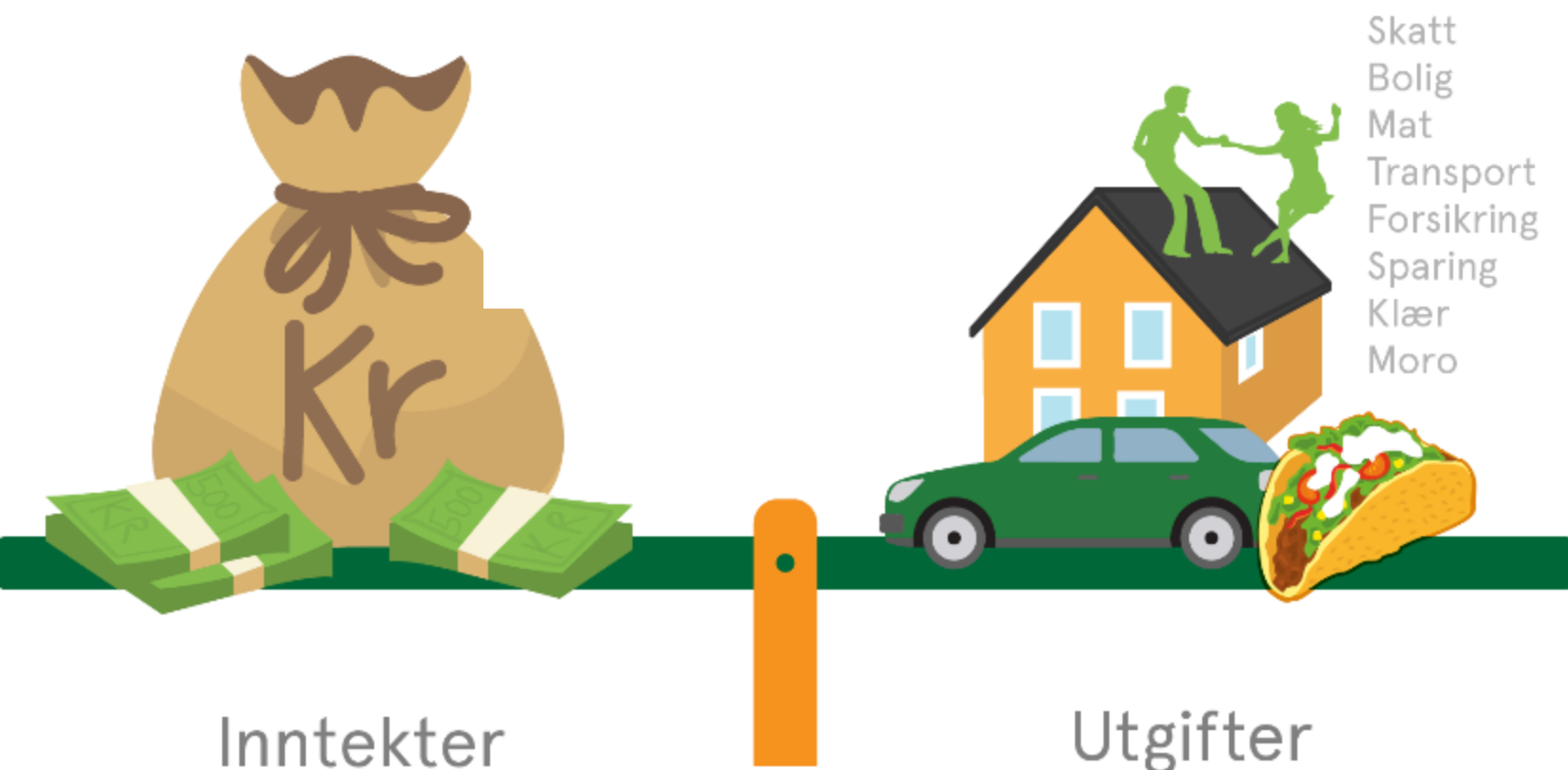

Dagens kostnader og
inntekter for bonden.

Hva er god økonomi? Hvor vanskelig er det egentlig?

Inntekter
- Utgifter

Bør være over 0 kr

Blir utgiftene større enn inntektene er du ute og sykler...

Vi må snakke om risiko og økonomirådgiving i landbruket

RISIKO: Økonomirådgivningen i landbruket bør bli bedre på å vurdere framtidig risiko, slik at vi unngår bunnskrapte bankkontoer.

Av Øystein Heggdal

Publisert: 14.12.23 10:52

Del

Bak avtalene om avdragsfrihet og bunnskrapte bankkontoer, ligger driftsplaner som har vist god butikk å investere i melkeproduksjon. Noe er galt i økonomirådgivinga i landbruket.

Årets unge bonde: – Inkassovarsler er blitt dagligdags

Av Hans Bårdsgård

Publisert: 08.12.23 13:00

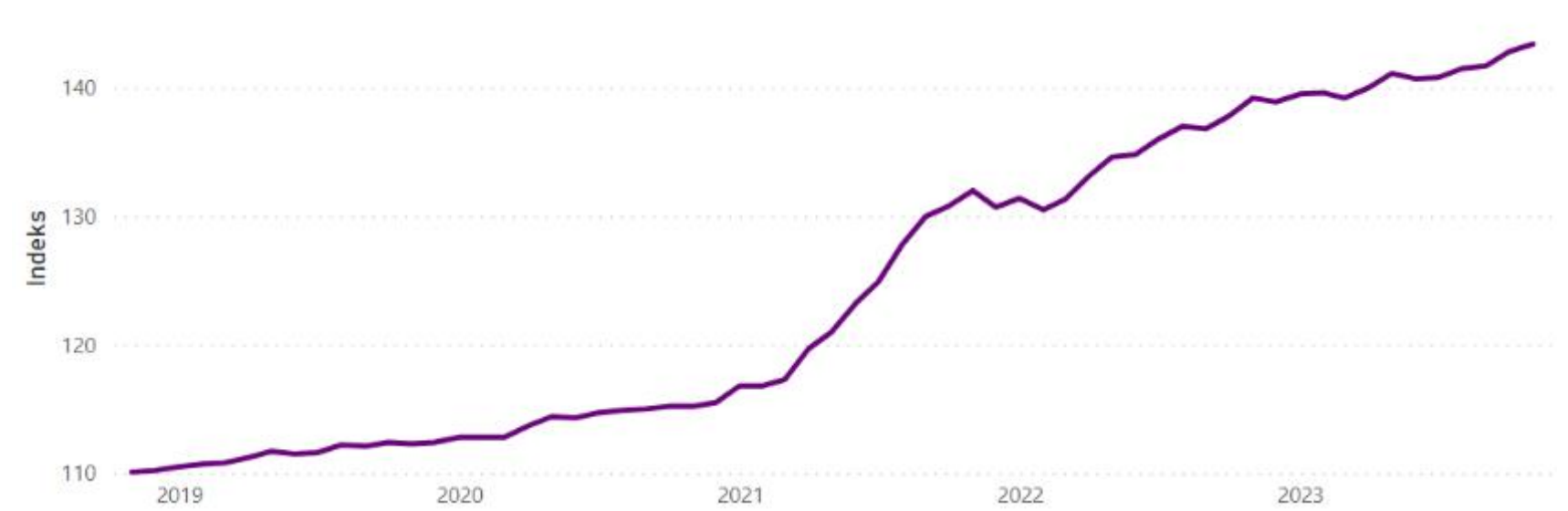
Når bankfolk advarer bønder mot å bygge seg til fant, blir bøndene sure. Hvorfor takker de ikke?

Vi opplevde en periode økte priser på «alt»!

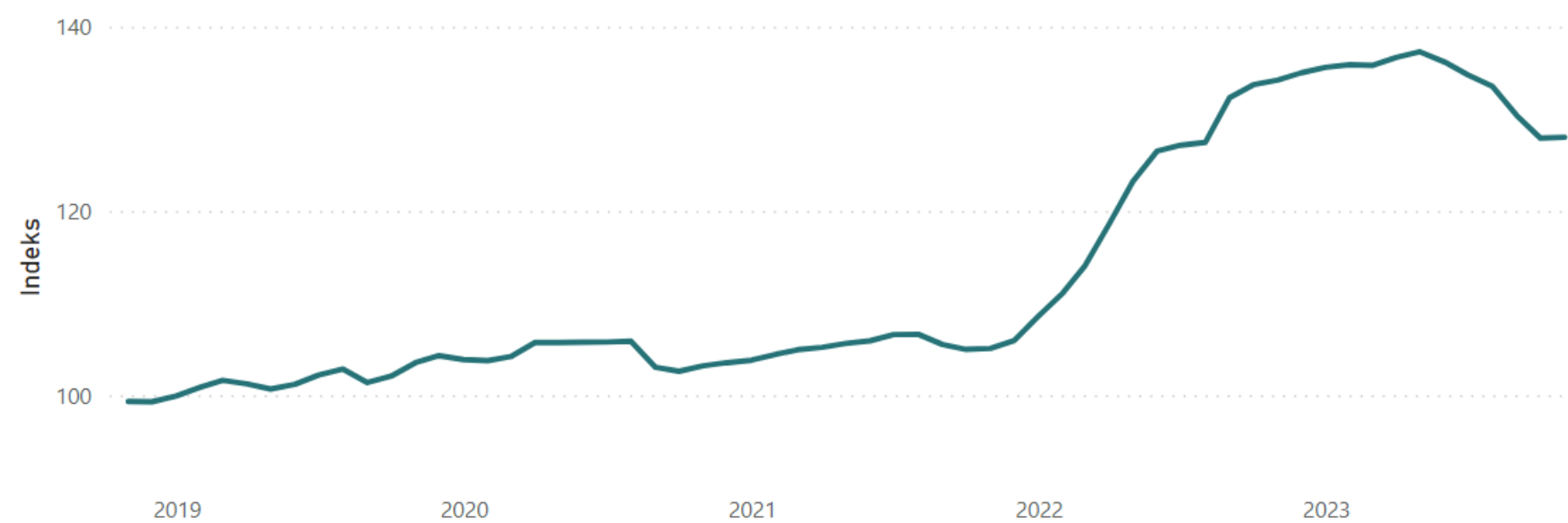
Innsatsfaktor ● Diesel

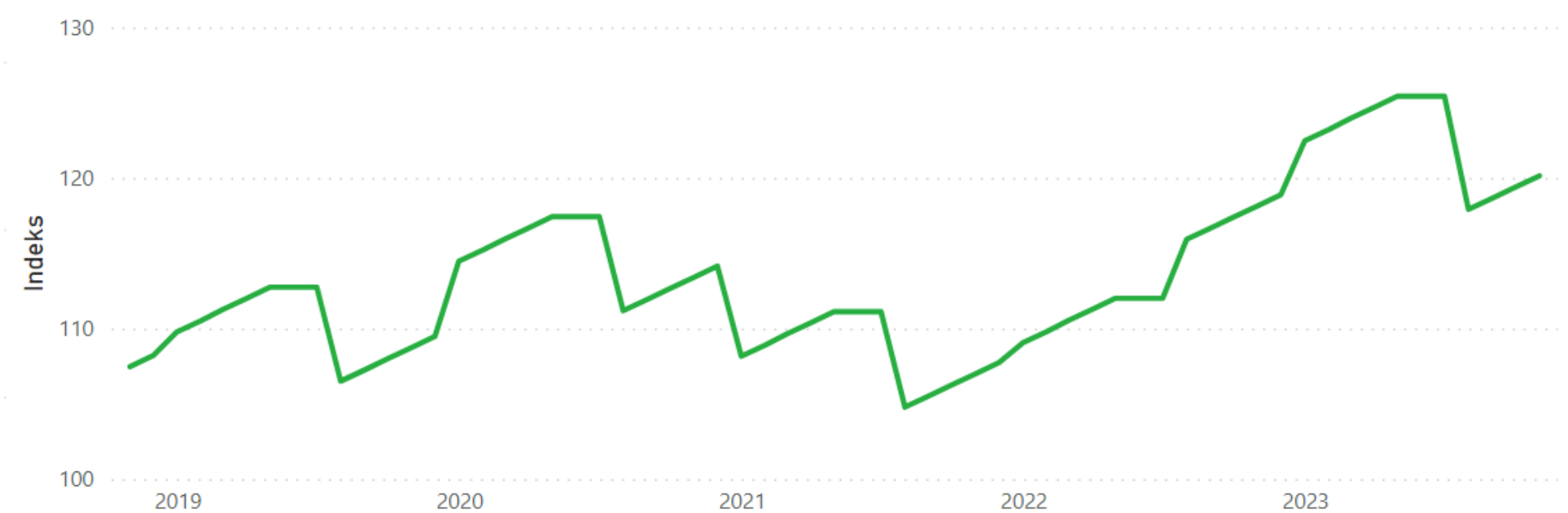
Innsatsfaktor ● Vedlikehold

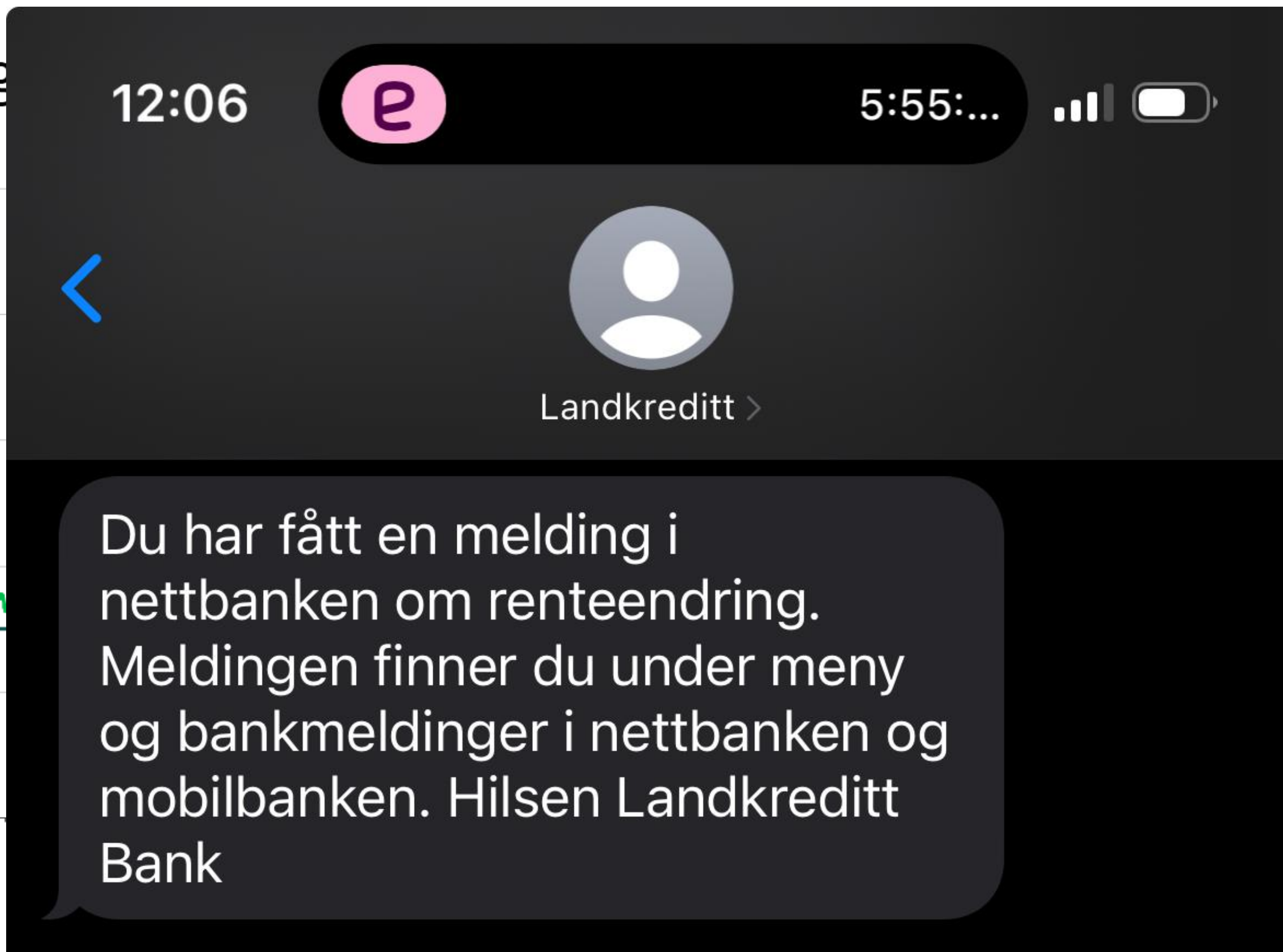
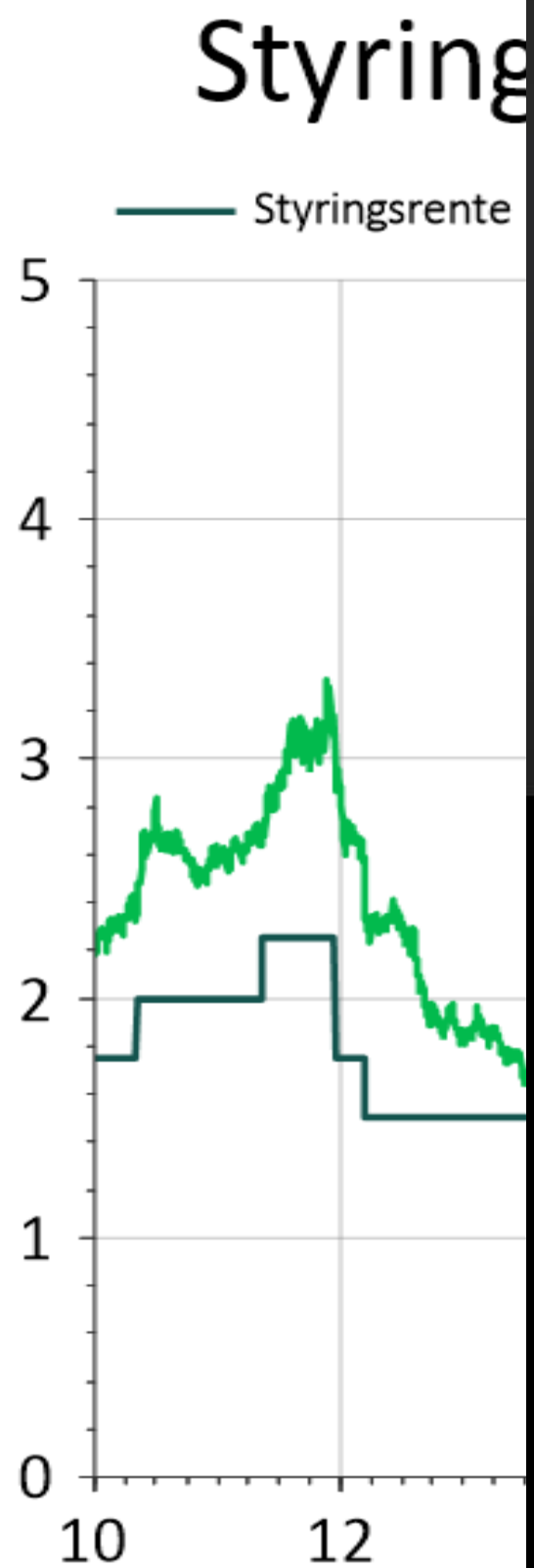

Innsatsfaktor ● Kraftfør

Innsatsfaktor ● Såfrø og planter

har vært
0 år.
e i 22 og 23
mover?
serie?
stid?

Klokt av Vedum

Grep inn: Finansminister Trygve Slagsvold Vedum kom sparebankene til unnsetning. Foto: Fredrik Værfljøtt / NTB

Av Nationen Mener (Nationens lederartikler)

Publisert: 21.01.23 00:15

Del

Finansminister Trygve Slagsvold Vedum stopper Solberg-regjeringas urimelig kapitalkrav til landets sparebanker, og trygger dermed investeringsmulighetene i Distrikts-Norge.

Roser Finansdepartementets handlekraft

Konsernsjef Ole Laurits Lønnum og styreleder Hans Edvard Torp i Landkreditt. Foto: Landkreditt

Av Bondebladet redaksjon

Publisert: 14.12.23 16:36

Del

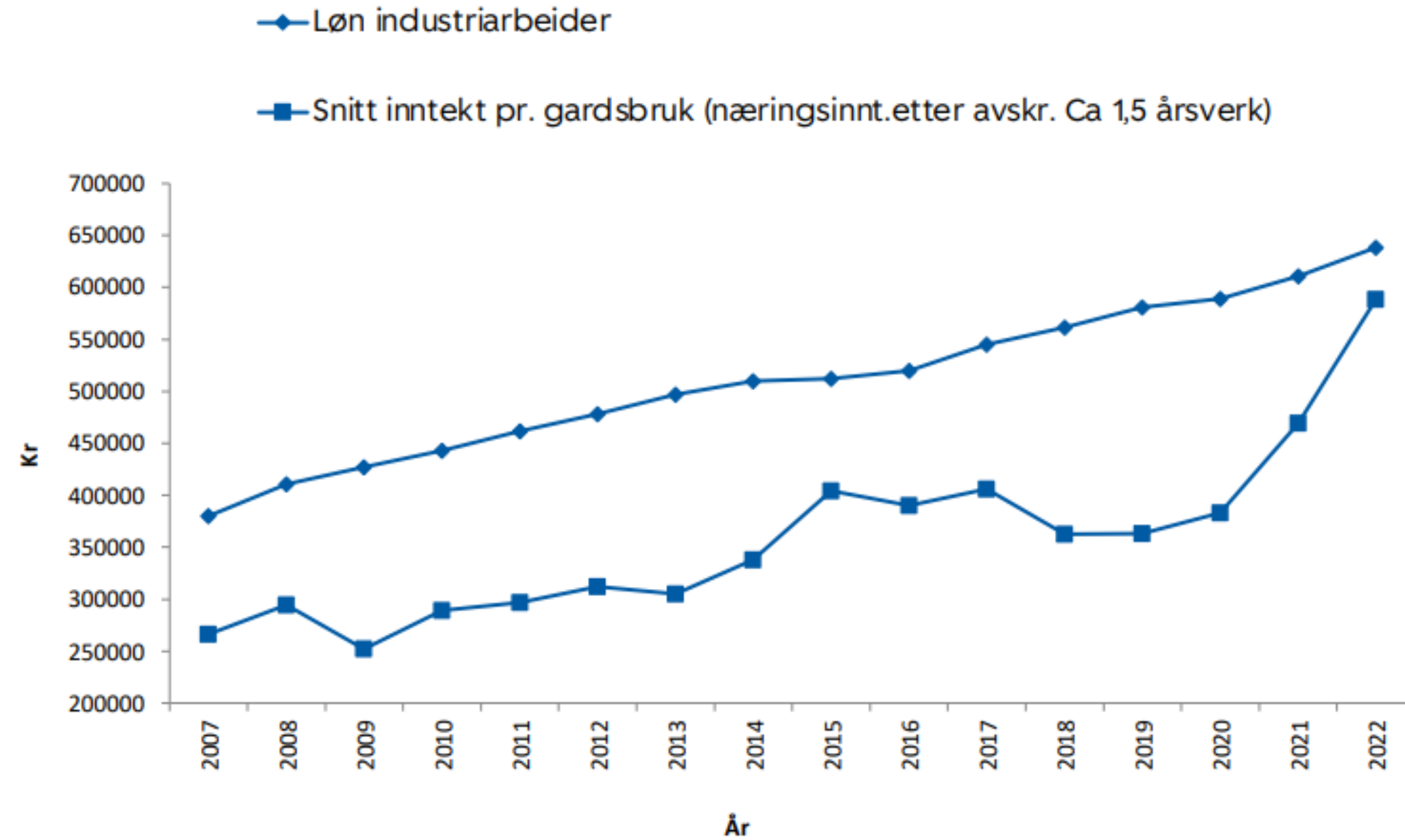
Landkreditt roser Finansdepartementets for å unngå skjerpelser som ville økt kapitalkostnaden i landbruket.

Hva ser vi banken?

- Gode regnskap 2021, 2022 og 2023
- Aldri vært så lite mislighold
- Lite økning i kreditter
- Mye disponibelt på kreditter

Jordbruksinntekt – løn industri

2007 - 2022

Rammevikår for bonden

- Landbrukspolitikk/ jordbruksavtale
- Markedsbalanse
- **Kostnader**
- Været/avlingsmengde/kvalitet
- Ressursgrunnlaget på garden (areal, kvote, spreieareal, bygg mm)
- Gjeld
- **BONDEN**

Husk, DU er gårdens viktigste ressurs!

"På en gård er bonden selv nøkkelen til suksess; bondens motivasjon, arbeidskapasitet, kompetanse og genuine interesse og samvittighet for gården og produksjonen er essensielle for å lykkes."

Hva er de viktigste tiltakene DU kan gjøre for å møte dette?

Få oversikt over egen situasjon! Dette gjelder både drift, økonomi, gårdens ressursgrunnlag og din egen kapasitet!

- + Bruk gode rådgivere!
- + Snakk med andre!
- + Planlegg godt på kort, mellomlang og lang sikt!
- = Vær en god bedriftsleder og ta riktige valg!

LAG EN LIKVIDITETSOVERSIKT !!

Ta kontakt!

Tillitsvalgt

 Nortura
NORLANDIA

Økonomien på gården

- Dekningsbidrag
- Produksjonstilskudd
- Andre inntekter på gården
- Faste kostnader
- (Kalkulerte **avskrivninger**)
- DRIFTSRESULTAT
- Inntekter privat
- Privatforbruk
- Skatt
- Renter og **avdrag**
- Rentebuffer
- Likviditet - til egenkapital og eget arbeid

Dekningsbidrag

HVA HAR DU I DEKNINGSBIDRAG?

- Kalkyle
- Historisk ifra regnskap

- Gjennomsnitt eller de 30% beste
- Betydning av god drift

Melk

Nøkkeltal				2021	2020	2019
	Høgaste 30%	Alle	Lågaste 30%	Middel	Middel	Middel
Tal bruk		104		120	111	134
Db pr liter	6,11	4,92	3,78	4,52	3,44	3,54
Db pr årsku	43 614	34 994	25 995	32 965	25 232	25 245
Db pr. dekar grovfôr	5 560	4 677	4 111	4 668	3 377	3 408
Db m/tilskot pr dekar grovfôr	7 617	7 198	7 300	6 730	5 380	5 277
Oppnådd mjølke-pris pr liter	6,75	6,50	6,32	6,02	5,34	5,60
Oppnådd slakte-pris pr kg kjøt	62,37	60,93	60,23	53,62	47,98	46,70
Variabel grovfôrkostnad pr daa	511	588	711	425	393	427
Maskinkostnader pr daa	1 567	1 655	1 817	1 523	1 482	1 395
Maskinkostnader pr liter	1,48	1,45	1,42	1,21	1,25	1,29
Kost Innandørsmek. pr liter	0,99	0,87	0,88	0,72	0,65	
Kost Innandørsmek. pr ku	6 515	5 742	5 933	4 970	4 632	
Leveranse mjølk pr årsku	7 157	7 081	6 821	7 314	7 345	7 108
Påsettprosent	64 %	62 %	57 %	62 %	62 %	61 %
Kvoteoppfyllingsprosent	98 %	96 %	95 %	95 %	95 %	96 %
Korrigerte dekar pr "kueining"	6,5	6,1	5,3	5,9	6,1	5,9

Ammeku

Nøkkeltal				2021	2020	2019
	Høgaste 30%	Alle	Lågaste 30%	Alle	Alle	Alle
Tal bruk		20		10	14	14
Db pr ammeku	16 131	9 453	3 446	6 902	4 728	3 248
Db pr dekar grovfôr	2 335	1 495	683	1 002	624	668
Db m/tilskot pr dekar grovfôr	4 267	3 663	2 677	2 649	2 461	2 760
Oppnådd kjøttpris pr kg slakt	71,03	65,25	62,23	57,54	48,44	51,55
Variabel grovfôrkostnad pr da	423	559	740	411	381	434
Maskinkostnadar pr da	1 579	1 732	2 059	1 373	1 998	1 618
Kost innandørsmeik. per ammeku	1 259	1 729	2 129	2 684	2 246	
Påsettprosent	42 %	36 %	38 %	29 %	34 %	40 %
Snitt slaktevekt kyr	359	326	308	341	288	307
Nyttbar "kalv" pr ku	0,88	0,85	0,83	0,90	0,92	0,89
Korrigerte dekar pr "kueining"	5,7	5,5	4,8	5,9	5,5	5,3
Tal ammekyr	24	19	16	21	17	12
Dekningsbidrag pr ku	Høgaste 30%	Alle	Lågaste 30%	Middel	Middel	Middel

Sauehold

Nøkkeltal				2021	2020	2019
	Høgaste 30%	Alle	Lågaste 30%	Middel	Middel	Middel
Tal bruk		182		184	191	228
Db pr vf sau	1 594	889	223	760	595	306
Db pr. dekar grovfor	1 917	1 159	325	1 017	871	336
Db m/tilskot pr. dekar grovfor	5 170	4 626	3 785	3 843	3 656	2 904
Snitt kjøttpris pr kg slakt	61,41	58,65	55,30	51,74	48,54	47,00
Variabel grovforkostnad pr. da.	503	552	609	405	412	419
Maskinkostnader pr da	1 738	1 702	1 623	1 486	1 437	1 350
Kost innandørsmek. per sau	176	209	184	190	168	
Snitt slakt pr vf sau	37,9	32,5	26,8	33,0	33,4	32,4
Gagnslam pr. vf sau	1,73	1,55	1,31	1,55	1,59	1,54
Korrigerte dekar pr "kueining"	6,3	6,4	6,3	6,4	6,2	8,6
Tal vf sau	117	115	102	116	112	106
% dyr på utmarksbeite	55 %	65 %	76 %	61 %	65 %	70 %

Smågris

Nøkkeltal				2021	2020	2019
	Høgaste 30%	Alle	Lågaste 30%	Middel	Middel	Middel
Tal bruk		20		23	22	22
Db pr purke	29 421	23 664	18 322	18 182	13 588	9 692
Db pr kull	12 916	10 372	7 821	7 795	6 116	4 391
Db pr m2 bingearreal	2 787	3 105	4 877	3 213	2 642	933
Oppnådd kjøtpris pr kg slakt	27,37	27,65	28,77	24,89	22,63	22,20
Oppnådd pris pr smågris	1 407	1 367	1 321	1 115	1 010	892
Maskinkostnader pr purke	1 026	882	712	1 015	797	831
Maskinkostnader pr kull	447	397	302	457	368	372
Kost innandørsmek. per purke						
Kost innandørsmek. per kull						
Produsert tal gris pr purke	31,0	28,2	25,2	28,5	27,9	27,3
Produsert tal gris pr kull	13,6	12,3	10,7	12,3	12,5	12,4
Framføringsprosent	18 %	19 %	23 %	15 %	16 %	21 %
Årspurker	157	128	97	119	121	108
Tal kull	356	298	237	279	283	250

SPRIK I DEKNINGSBIDRAG - Bruk rådgiverne!

- Meieri
- Slakteri
- Fôrleverandør
- NLR

- Gode flinke kollegaer

- REGNSKAPSFØRER MED LANDBRUKSKUNNSKAP

- SETT DEG MÅL!

*SAMMEN
ER VI DYNAMITT*

Produksjonstilskudd

Landbruket er en politisk næring

Tilskudd vs pris

Miljø vs produksjon

15-20% økning fra 21-22

Får du
tilskuddet inn
på rett konto?

Faste kostnader

- Stor kostnadsvekst
- Lønninger
- Innleide tjenester
- Leie kvote, jord, bygning
- Leasing
- Vedlikehold
- Energi
- Administrasjon

Stordriftsfordeler? el ULEMPER?

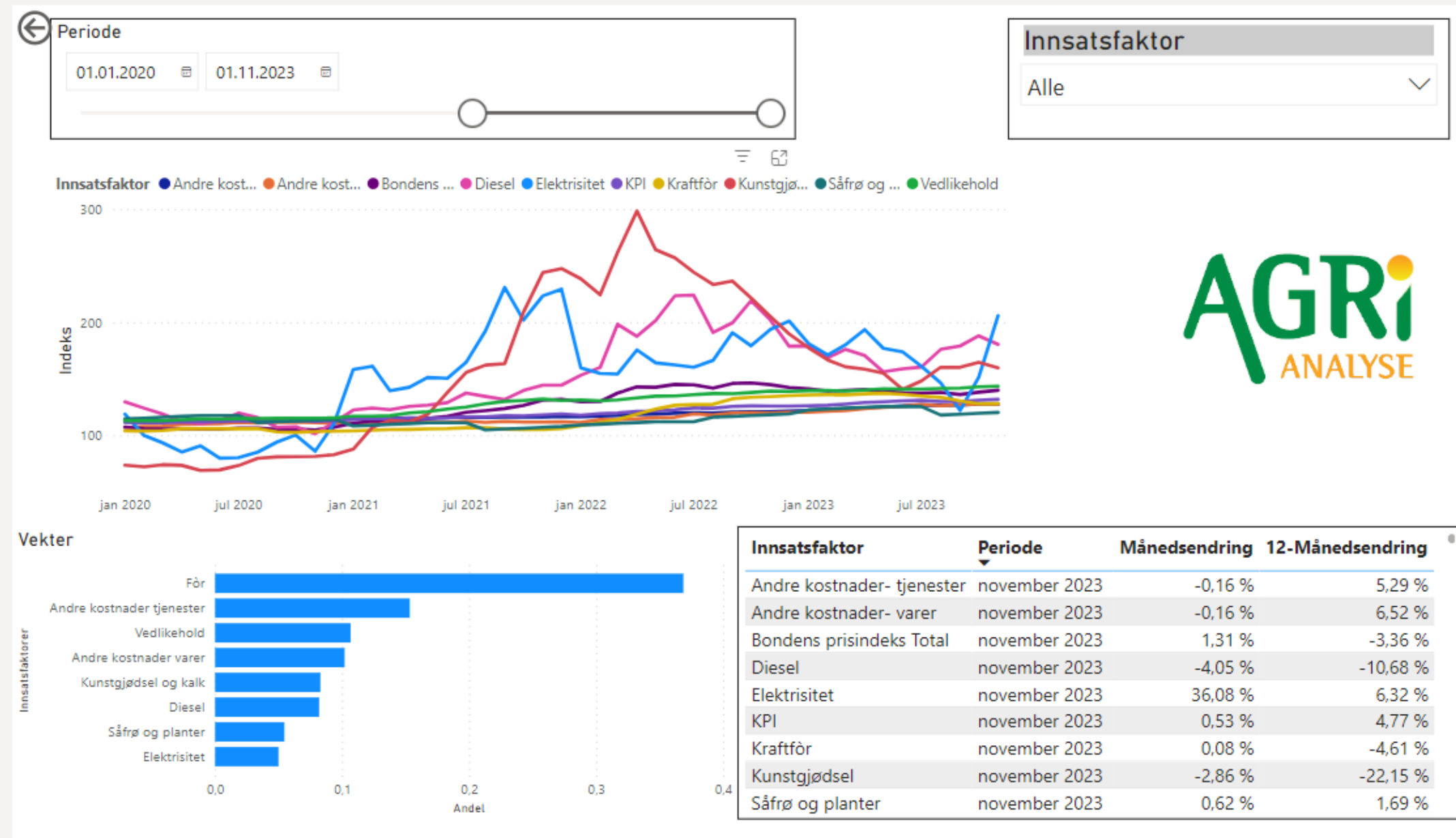

Søk i våre nettsider **SØK**

ENGLISH | NYHETSARKIV | SEMINARER

Om oss Ansatte Publikasjoner Media Bondens prisindeks Landbruksbarometeret

Forside | Bondens prisindeks

Hvilke tiltak kan gjøres
for å avhjelpe
likvidtetsutfordringer?

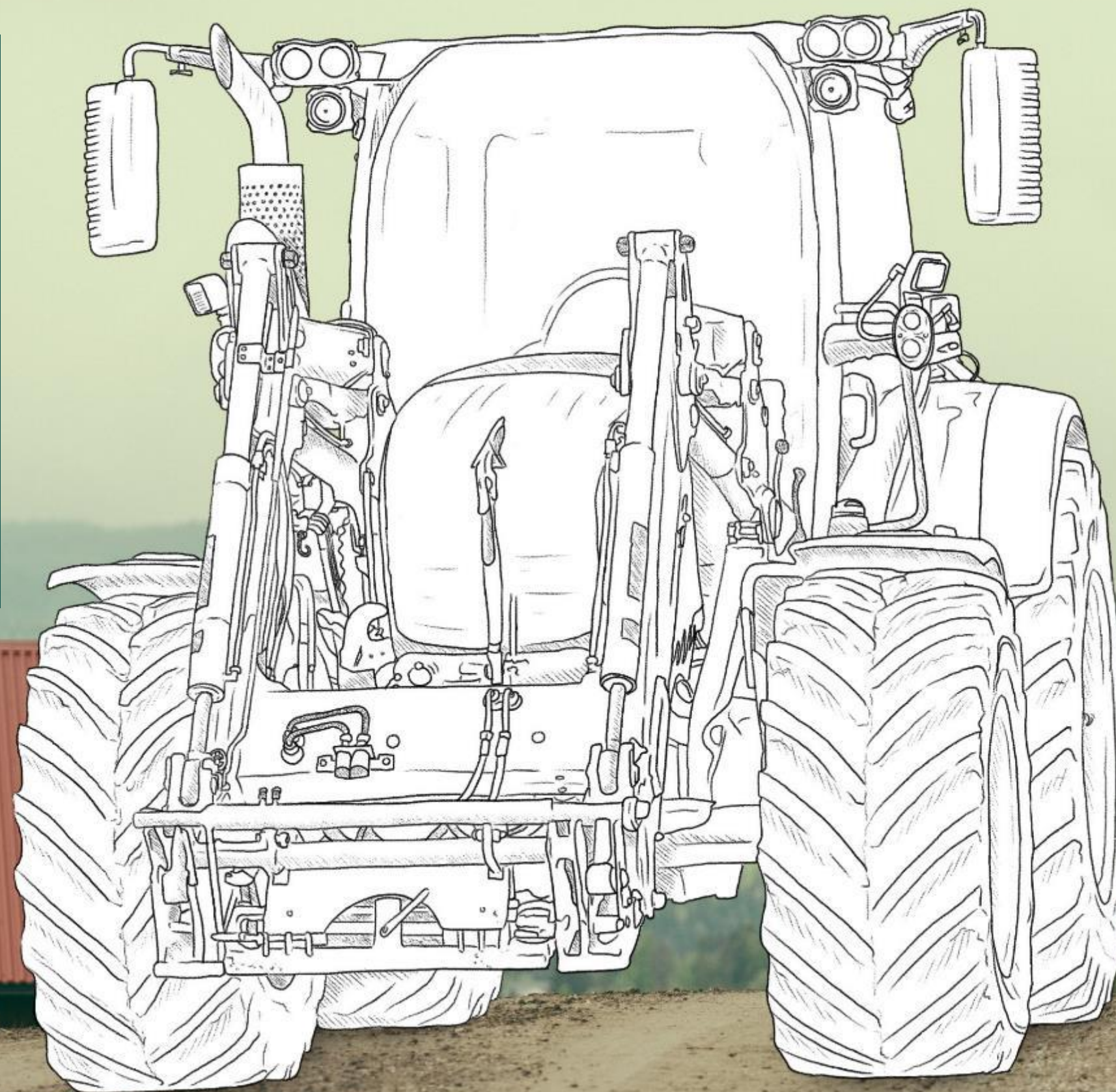

Ta kontakt!

Tillitsvalgt

 Nortura
NORRISSE
NORRISSE

Øke langsiktig
finansiering og
rammelån

Husk at alt
skal betales
tilbake

Avdragsfrihet

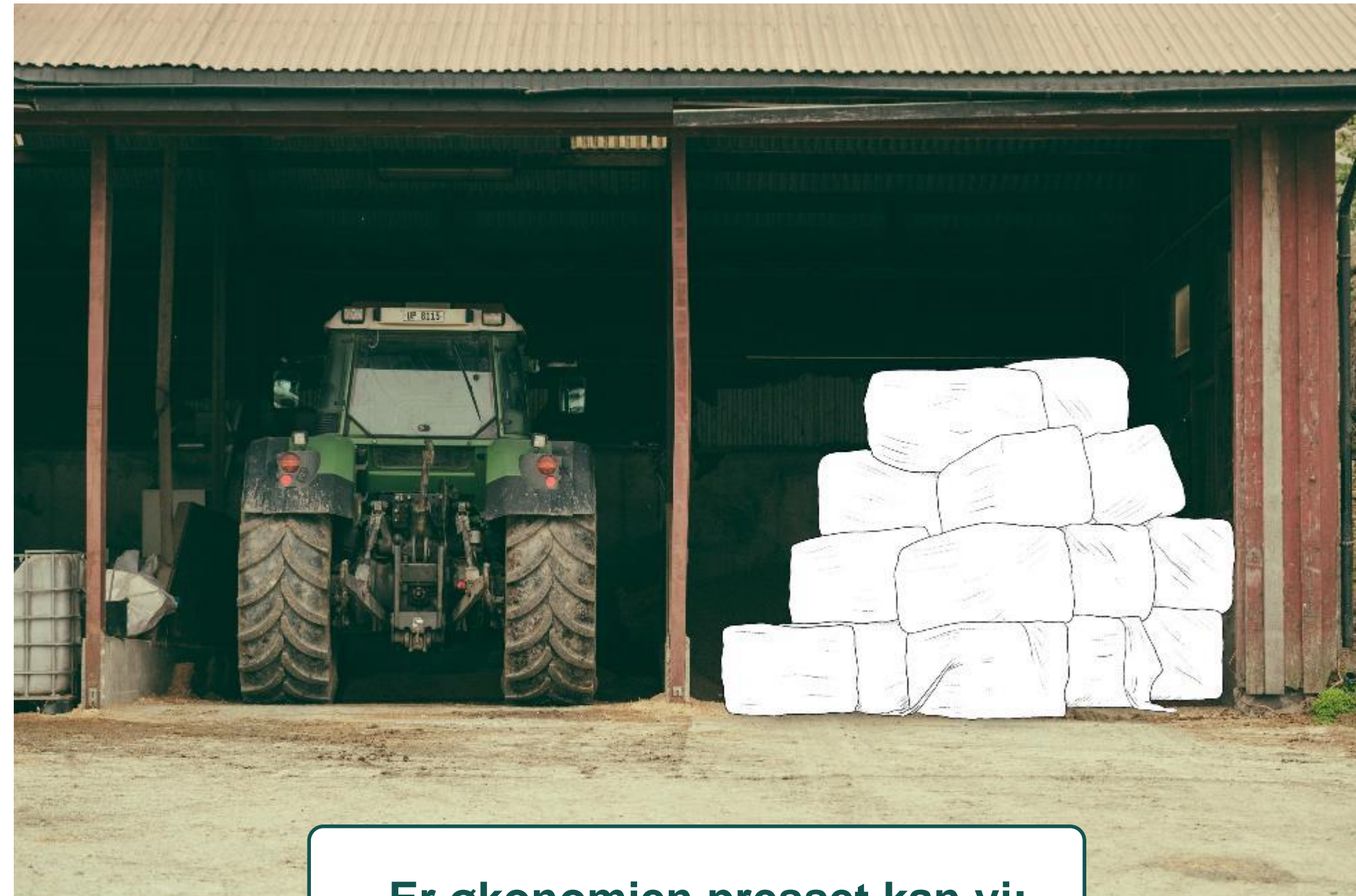
Serielån

- 10 millioner kroner
- 25 års løpetid
- 400.000 kroner i årlige avdrag

Driftskreditt

Driftskreditt er en konto for gårdens daglige inn- og utbetalinger.

- En kredittramme som sikrer betalingsevnen din gjennom hele året.
- Du betaler kun renter for den delen av kreditten du bruker.
- Sikkerhet i det du produserer.

Er økonomien presset kan vi:

- Gi midlertidig økning
- Gi varig økning

Slik får du finansiering

Vi får håpe det blir bedre neste år?

Bonden må:

- Synliggjøre at det er kontroll på drift og økonomi
- Legge fram gode og realistiske planer for framtidig drift
- Være ajour med økonomi og regnskap

Er dette på plass, vil det også ordne seg med finansiering.

For god innsikt/grunnlag i en lånesak trenger vi

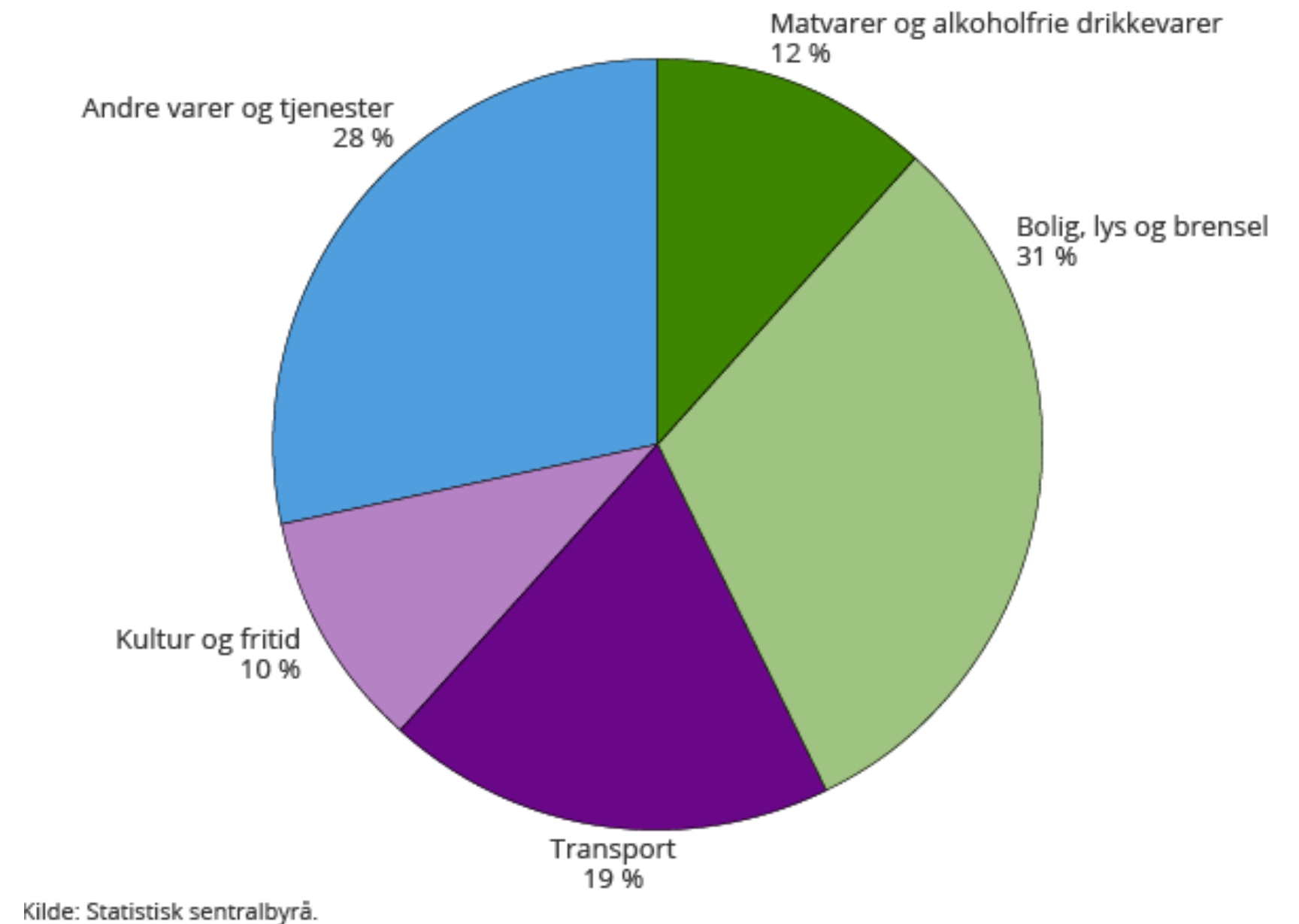
- Skattemelding
- Næringsoppgave
- Resultatregnskap med mengde

«Privat»

- Lønnsinntekter
- Barnetrygd
- Utleie

- Privatforbruk ->
- Skatt

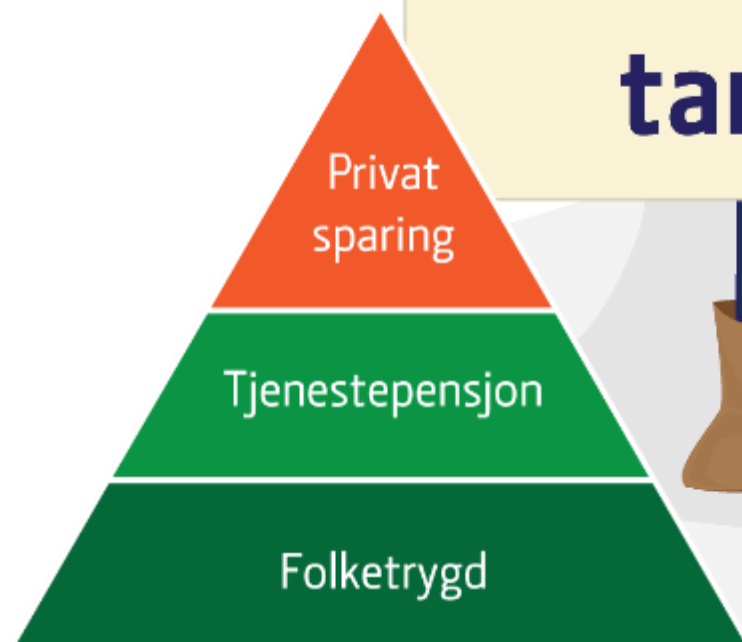
- **Er det privaten som gjør at det går rundt?**

LØNNSMOTTAGER

**Arbeidsgiver
tar ansvar**

Økonomisk
forutsigbarhet

Sykdom

Uførhet

Pensjon

Egen død

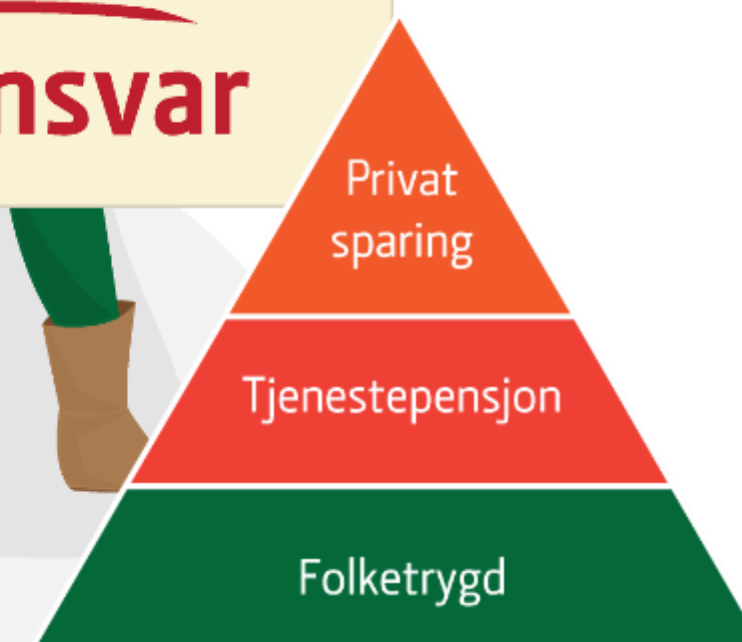
Ektefelles død

SELVSTENDIG BONDE

**DU SELV
må ta ansvar**

Tiltak på gården – oppsummert («Bondesprell !?»)

AKUTT

- Få oversikt og ta kontakt !
- Kan noe selges?
 - Maskiner, bil, hytte, gården?
- Investeringsstopp
- Utsatt vedlikehold
- Avdragsfrihet
- Midlertidig økning driftskreditt

- Jobbe (mer!?) utenom gården
- Privatforbruk

PÅ LANG SIKT

- Produksjonstilpasning - rådgivning
- Tilskuddsoptimalisering
- Leie maskinarbeid vs egne maskiner
- Kritisk gjennomgang faste kostnader
- Gjennomgang av finansieringen
- Jobbe (mer!?) utenom gården
- Privatforbruk

- Likviditetsoversikt
- Regnskapsfører med landbrukskunnskap

TAKK FOR OSS

Landkredit